

מתניתין:

החשוד על הבכורות, כהן שהוא חשוד להטיל מום בבכורות תמימים⁽¹⁹⁾.

אין לוקחין ממנו אפילו בשר צבאים שאינם קדושים בבכורה, כיון שדומים בצבעם לבשר עגל. וכל שכן שאין לוקחין ממנו בשר עגל.

ולא לוקחין ממנו עורות שאינן עבודים. שמא הם עורות של בכורות שאסורים בהנאה.

רבי אליעזר אומר: לוקחין ממנו עורות של בהמה נקבה.

ואין לוקחין ממנו צמר מלובן וצואי, צמר שמלובן מצואתו.

אבל לוקחין ממנו טוי, חוטי צמר ובגדים. דוודאי אינם מבכור.

גמרא:

ומבארין: אין לוקחין ממנו בשר צבאים — משום דמיחלף בבשר דעגל.

אמירן גם אם ישנה שם טומאה, הוא מרחיקה ממנו בנשיפתו. ועצם בגודל שעורה אינה מטמאה רק אם נוגע בה או נושאה, ולא אם מאהיל עליה. הלכך אינו מוזהר מללכת בבית הפרס. אבל אינו אוכל בתרומה. [ועייין תוד"ה היכי].

כט-ב **ורב יהודה בר אמי משמיה דרב יהודה אמר: בית הפרס שנידש, דישה רבה ברגלים הרבה, תולים שכל העצמות נכתשו לפחות משיעור והרי הוא טהור.**

אי נמי, כהן זה לא נטמא כלל בטומאת מת. אלא בשאר טומאות. כגון טומאת נבילות ושרצים **דלא מוזהר** כהן עליהו שלא ליגע בהן. אבל לתרומה נפסל.

שנינו במשנה: **אם היה זקן מרכיבו על החמור ונותן לו שכרו כפועל.**

תנא, נוטל שכרו כפועל בטל.

ומבארין: **אמר אביי: כפועל בטל של אותה מלאכה דבטל מינה.** משערים כמה היה מסכים שיפחתו לו משכרו כדי שיתבטל ממלאכתו. שאם היתה מלאכתו קלה ושכרה מרובה, כגון שהיה נוקב מרגליות, הוא אינו חפץ רק אם יפחיתו לו דבר מועט. ואם מלאכתו קשה מסכים אף אם יפחיתו לו יותר⁽¹⁸⁾.

פירוש הר"ש.

18. ובתוד"ה פועל חולקים.

19. הרמב"ם בפרק ג' מבכורות ה"ח כתב שהוא חשוד למוכרן לשם חולין. וכתב הריט"א אות ל"א א' שאין כונת הרמב"ם שמוכר בכור תם

נשאר ידוע, והספק הוא האם החרישה במקום הקבר הוציאה ממנו עצמות ופיזרתן, שם לא צריך לחשוש מדין תורה שמא נגררו ממנו עצמות, וגם ברשות היחיד בית הפרס טהור.

ועייין בהרחבה בכיארור "בית הפרס" בחברותא למסכת אהלות, בהקדמה ובכיארור פרק יז, ובהערות על הביארור, ובהערות על

ולא עורות שאינן עבודים

זבנינן מיניה.

משמע, הא עורות עבודים זבנינן.

צואי, שהוא עדיין בצואתו ולא טרח עליו מיבעיא? והלא בוודאי אסור.

מאי טעמא?

ומבארין: אלא מתניתין חדא קתני: צמר שהוא מלובן מצואתו.

אם איתא דעורות אלו דבכור הוה — לא הוה טרח ביה, כיון שהוא סבר: אי שמעו בי רבנן, ומפסידו לה מינאי.

שנינו במשנה: אבל לוקחין ממנו טוי ובגדים.

שנינו במשנה: רבי אליעזר אומר: לוקחין ממנו עורות של נקבה.

והוינן בה: השתא טוי שלא טרח עליו זבנינן, בגדים מיבעיא? והלא משעת הטוי שרו?

והוינן בה: מאי טעמא?

ומבארין: אלא, מאי בגדים — נמטי. היינו לבדים שעשויים מצמר.

כיון דמידע ידיע להבחין בין עור שהוא מזכר, לעור שמנקבה.

ומקשינן: ותנא קמא מאי טעמיה?

מתניתין:

אדם החשוד על השביעית לזרוע בה, או לעשות סחורה בפירות שיש בהם קדושת שביעית, אין לוקחין ממנו פשתן, ואפילו פרק — סרוק.

ומבארין: אם כן דנקבה שרי, עור זכר נמי חייק לזכרותיה, שעושה כעין נקבות בעורו, ואמר עכברים אכלוה.

ואידך, מאי טעמא שרי?

והטעם: מפני שפשתן הוא גידולי קרקע וזרעו ראוי לאכילה וקדוש בקדושת שביעית. וזה המוכר חשוד על השביעית. ומכיון שהטרחתו בפשתן מועטת אין הוא פוחד שמא חכמים יגלו מעשיו ויפסידו טרחתו.

אמר לך: בי עכברים מידע ידיע וניכר שחתכו.

שנינו במשנה: ואין לוקחין ממנו צמר מלובן וצואי.

אבל לוקחין ממנו טווי, חוטים העשויים מפשתן, ואריג⁽²⁰⁾.

והוינן בה: השתא צמר שהוא מלובן, דאיכא למימר דלא טרח ולבסוף מפסידו טרחתו, לא

20. ויש גורסים: ובגדים. וכיאר הרמב"ם בפירושו המשנה דאין הכוונה לבגד ארוג, לפי שכבר התירו לקנות הטווי ממנו, ואיך ידבר על האריג. אלא רוצה לומר דומה לארוג, כגון הלבדים.

בחזקת חולין, אלא שמוכר בכור בעל מום, ומזלזל במכירתו שמוכרו באיטליז ובמשקל, כדאיתא לקמן לא, שאסור למכרו באיטליז ובמשקל.

גמרא:

קנסיה רבא לזבוני אפילו אמגוזי. שלא ימכור אפילו אגוזים.

אמר ליה רב פפא לרבא. ואמרי לה, רב אדא בר אחבה לרבא: כמאן סבירא לך, כרבי יהודה.

אי כרבי יהודה, אפילו מים ומלח נמו בעית למקנסיה.

ואי כרבי שמעון הא לא קניס אלא בדבר האסור, ובאותו איסור עצמו. וזה מכר חלב וקנסתו באגוזים.

ומבארין: לעולם סבירא לי כדאמר רבי שמעון. ובאיסורא דגופיה קנסינן ליה, וגם קנס זה הוא בדבר שיש לו שייכות לאיסור שמכר.

וההסבר הוא: סתם דרדקי — גרו באמגוזי, נמשכים אחרי אגוזים. ואזיל ומשבש לבני טבחי, וגרו להו באמגוזי. שמושך ומפתה את בני הטבחים באמצעות אגוזים, שייגבבו מאביהם, ומייתו ליה, והם מביאים לו תרבא דאטמא, חלב "דאטמא" שאסור באכילה, והוא מוכרם ב"מר כנתא" בתורת חלב כשר לאכילה.

ולכן, מכיון שהאגוזים הם האמצעי שעל ידו נגרם האיסור, קנסו רבא שלא ימכור אגוזים.

מתניתין:

החשוד על השביעית, אינו נעשה בכך להיות חשוד על המעשרות. ובשנה שאינה

ומקשינן: השתא טוי, שהם חוטי פשתן זבנינן מיניה. אריג שנעשה אחרי הטוי מיבעיא למימר?

ומבארין: מאי אריג? תיבי. שרשרות שעושינן אותן מפשתן מנופץ וסרוק.

מתניתין:

אדם החשוד להיות מוכר תרומה לשם הולין, אין לוקחין ממנו אפילו מים ומלח שאין בהם דין תרומות ומעשרות, וקנס הוא שקנסוהו חכמים, דברי רבי יהודה.

רבי שמעון אומר: כל דבר שיש בו זיקת — שייכות — לחיוב תרומה ומעשרות, אין לוקחין ממנו⁽²¹⁾.

גמרא:

והוינן בה: "כל דבר" דקאמר רבי שמעון, לאתויי מאי?

ומשינן: לאתויי קרבי דגים דמערכי בהו שמן זית, שיש בו חיוב הפרשת תרומה.

הוא טבחה דהוה חשוד לזבוני חלב האסור באכילה שנקרא תרבא דאטמא, שהוא חלב הכליות שעל הירך, במר כנתא, בחזקת חלב טהור הנקרא כנתא.

מדוע הוצרך לאסור משום קנס, ולא יהיה אסור מדינא משום חשש תערובת תרומה. ובחזו"א

21. וכתב הרמב"ם בפ"ב ממעשר הט"ז דטעמו של רבי שמעון משום קנס. ובר"ק שם הקשה